

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Quæstionum Canonicarum, In Quinque Libros Decretalium, Tomus ...

In Librum I. Decretalium, Per quadraginta, & tres Titulos distributum, in
quo agitur De Constitutionibus, Seu Legibus universim ...

Krimer, Ferdinand

Augustæ Vindelicorum, 1706

Articulus III. De Legis divisione.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73031](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73031)

tionem, cum adverterent, non posse in singulis subsistere, libertate nativâ sponte abdicatâ, aliquos in unicum; aliquos in multa capita, jus gubernandi transtulisse. Ex hoc facto, quæ etiam nunc extat, orta est gubernatio; una, *Monarchica*; altera *Aristocratica*; *democratica* tertia. *Monarchica* autem alia *Ecclesiastica*, alia *civilis*.

84 Supponendum 2. legem ex duplici capite dici *preceptum commune*; uno, quod sit perfectæ communitatis agendorum, & omittendorum norma: altero, quod *in finem boni communis* feratur, ut constabit ex seq. præsertim ex natura potestatis gubernativæ, ac legislativæ, prout distinctæ à potestate, seu jure proprietatis.

Supponendum 3. legem ideo dici præceptum *justum*, quod contra æquum, vel justum, nulla sit possibilis *legitima* potestas, sub hac *justitia*, tria potissimum comprehenduntur. 1. *conformitas ad legem naturalem, & æternam*, non quidem positiva, sed negativa, id est, difformitatis exclusio; quod enim primæ regulæ omnium honesti, quæ est norma cæterorum dissonat, nequit alijs esse directrix ad honestum. 2. *moralis possibilis*, quod enim subditorum viribus, circumstantijs eorum ritè perpensis, inobservabile est, sub legem non cadit; hinc lex prohibens communitati omnia, v. g. convivium, foret injusta, teste Vasq. in præfenti. 3. *necessitas moralis*; quia injustum esset subditos sine rationabili causa legibus onerare.

85 Supponendum 4. legem dici *preceptum stabile ex fine, quem habet*, nimirum subditos per tale medium dirigendi ad felicitatem temporalem talis communitatis, circumstantijs id exigentibus. Hinc fit, quod eo durante, illicitè (quamvis validè) in ea, sine causa rationabili, Superior dispense; magis autem peccaret, si sine stante eam abrogaret.

Supponendum 5. cum lex obliget voluntatem, quæ neque fertur, neque ferri potest in incognitum; & nemo possit velle obtemperare, nisi cognoscat, quid agere, vel omittere teneatur; in quantum consideratur, ut potens in actu primo proximo, vel saltem in actu 2. obligans, necessariò requiri ad legem (in quantum ligat ad obtemperandum) quod *promulgetur*, intimetur, vel innotescat illis, quos

ligare, seu obligare intendit, seu quos jubet facere, vel omittere, quod ipsa petit, ne dicatur velle, quod quis feratur in incognitum.

ARTICULUS III.

De Legis divisione.

86 **P**rima divisio legis generatim acceptæ est, in divinam, naturalem, & humanam. *Divina* Deum authorem habet; & alia est *Naturalis*, de qua n. 24. & hæc non tribuit formaliter, sed supponit materiæ talis legis, moralitatem fundamentale, seu materialem; consequenter antecedit omne liberum exercitium divinæ voluntatis; alia *Positiva*, quæ nascitur à libera Dei voluntate. *Prima*, quia præcepta naturalia in decalogo contenta promulgat, ex communi jam usu, & acceptione, dicitur naturalis divina; *Posterior*, quia ponit, quod non erat in naturali, appellatur *Positiva*. Lex positiva, secundum quod restringitur ad divinam, dividitur in veterem, & novam legem. Illa per Moysen, hæc per ipsum Christum, ejusque discipulos fuit promulgata. Lex humana dicitur *rectum judicium rationis, ab habente potestatem legislativam, per discursum probabilem, seu prudentem factum, subditis agenda, vel omittenda præscribens*. Sed sic non tam formaliter, quam *causaliter* lex accipitur; nimirum non tam pro voluntate Legislatoris, à qua vim obligandi habet; quam pro judicio rationis legislatoris dirigentis ad præcipiendum, vel prohibendum, quod exigit finis potestatis legislativæ.

87 Lex humana, sic accepta, in varias omnino classes, seu species dividitur, nimirum in leges gentium, civiles, & Ecclesiasticas, de quibus jam diximus à n. 26. hæc rursus subdividuntur in legem positivam, & negativam, favorabilem, & odiosam, præcipientem, & prohibentem, præceptivam, pœnalem, mixtam, irritantem, derogantem, abrogantem, declarantem, inhabilitantem, revocatoriam, suspensivam, diccesanam, jurisdictionis &c. &c. de quibus saltem secundum præcipuas species in seq.